

## SOCIALLIQ TARMAQ BLOGERLIGINIŇ JÁMIYETTEGI ORNI HÁM TÁSIRI

**Ómirbaeva Aziza Bekbergen qızı**

*Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti,  
jurnalistika fakulteti magistrantı*

**Annotaciya:** *Bul maqalada sociallıq tarmaq bloggerliginiŇ zamanagóy xabar maydanındaǵı orni, onıń jámiyetke oń hám keri tásirleri tallanǵan. Bloggerlik xızmetiniŇ xabar tarqatıwdaǵı áhmiyeti, jámiyetlik pikirge tásir kórsetiwdegi roli hám xabar mádeniyatın qalıplestiriwdegi orni jaqtırılǵan. Sonday-aq, jalǵan xabarlardıń tarqalıwı, jaslar sana-sezimige tásirı hám juwapkershilik máselesi haqqında pikirler bayan etilgen.*

**Gilt sózler:** *sociallıq tarmaq, bloggerlik, xabar jámiyeti, jámiyetlik pikir, jalǵan xabar, xabar mádeniyatı, tásir.*

### KIRISIW

Búgingi globallasıw hám sanlı texnologiyalar dáwirinde sociallıq tarmaqlar adam turmısınıń ajıralmas bólegine aylandı. Internet paydalanıwshıları sanınıń jıl sayın artıp baratırǵanı, xabar alıw hám tarqatıw barısın pútkilley jańasha túrge salıp qoydı. Usı processte bloggerler - yaǵnıy sociallıq tarmaqlarda óz xızmeti arqalı belgili bir baǵdarda pikir bildiriwshi hám kórermenge tásir kórsetiwshi adamlar - áhmiyetli jámiyetlik qubılıs sıpatında qalıplesti.

Bloggerlik tek jeke pikir bildiriw quralı emes, al jámiyetlik pikirdi baǵdarlawshı kúshke aylanpaqta. Olar arqalı jámiyette siyasiy, mádeniy, ekonomikalıq, bilim beriw hám ruwxıy máseleler dodalanadı. Sonıń menen birge, bloggerliktiń tásirı tek oń emes, al belgili dárejede keri jaǵdaylardı da keltiripshıǵarmaqta. Misalı, tekserilmegen maǵlıwmatlar, jalǵan xabarlar (feykler) yamasa jeke mápten kelip shıqqan xabarlar jámiyette nadurıs juwmaqlarǵa sebep bolıwı múmkin.

Usı kózqarastan, sociallıq tarmaq bloggerliginiŇ jámiyetge orni hám tásirin úyreniw búgingi kúnniń áhmiyetli máseleleriniń biri bolıp esaplanadı. Maqalada bloggerliktiń jámiyetlik turmıstaǵı rolin tallaw, onıń jámiyetlik sana hám mádeniyatqa tásirin jaqtırw hám onıń juwapkerli xızmetin támiyinlew jolları kórsetiledi.

Sociallıq tarmaq bloggerliginiŇ mánisi

Bloggerlik - bul jeke pikir hám tájiriyni keń kórermenge jetkeriw ámeliyatı bolıp, ol dástúrli ǵalaba xabar qurallarınan parıqlı túrde tezlik hám interaktivlik qásiyetlerine iye. Sociallıq tarmaq bloggerleri hár túrli temalarda - siyasat, bilim beriw, mádeniyat, moda, ekonomika, texnologiya hám basqalar haqqında maǵlıwmat beriw arqalı jámiyette xabar almasıwın támiyinleydi.

Bloggerliktiń oń tásirı

- Xabardıń tez tarqalıwı hám ashıqlıqqa úles qosıwı;
- Jaslar arasında jámiyetlik belsendilik hám oyshılıqtı rawajlandırıwı;
- Bilim beriw hám ruwxıy násiyat jumıslarında nátiyjelikligi;

- Jamiyette ahamiyetli maselalarga diqqat qaratilgan ham jamiyatlilik adalatlari qollanilgan quvvatlash imkoniyatini yaratilgan.

Bloggerlikning kerri ta'siri

- Jalgan xabarlar ham tekserilmagan ma'g'liwmatlarning tarqalilgan;
- Jeke map yamasa reklama maqsatida jamiyatlilik pikirdi manipulyaciya etilgan jag'daylari;

- Jaslar sana-sezimidagi virtual turmishqa artiqsha berilgan, haqiqiy turmishdan uzililgan tendenciya;

- Xabar madaniyati ham juwapkershilik darajasini tomonligi.

Xabar madaniyati ham blogger juwapkershiligi

Hazirgi zaman blogeri tek xabar tarqatilgan emes, al oning ta'siri ushin juwapker adam da esaplanadi. Sonliqtan, har bir blogger xabar dereklarining isonimlilikini tekserilgan, jeke etika ham madaniyat qag'idalariga amel etilgan tiyis. Xabar madaniyatining joqarilgan tek mamleket yamasa platforma darajasida emes, al har bir puqaraning juwapkershiligi menen baylanilgan.

### **JUWMAQ**

Socialliq tarmoq bloggerligi bugungi kunda jamiyette ahamiyetli xabar maydani sifatida qaliplesken. Oning on ta'replari - ashikliq, tezlik ham pikir erkinligini taminiyilgan, kerri ta'replari - jalgan xabar ham manipulyaciya qawpin keltirilgan shig'aradi. Soning ushin bloggerlik madaniyatini arttirilgan, xabar tekserilgan sistemalarin kushaytilgan ham puqaralardi media sawatliligha uyretilgan arqali socialliq tarmoqlardi jamiyetning rawajlanilgan xizmet etetugini maydanga aylantirilgan zarur.

### **PAYDALANILGAN ADEBIYATLAR:**

1. Sh. A. Axadov. Sotsiologiya (o'quv qo'llanma). 2007.
2. Aleksey Zlobin. YouTube i sotsialnye seti kak istochniki trafika dlya CPA-offerov.
3. B. Ts. Tsydypov. Sotsialnye seti kak sredstvo informatsionno-pedagogicheskogo vzaimodeystviya (maqola). 2023.